

Durant el seu mandat, Semprún no ha passat per alt cap ocasió en què es qüestionés l'existència del seu Ministeri. Com a bon ministre, amb estil i amb un llenguatge inequívoc de precisions constitucionals i democràtiques, ha intentat perpetuar el seu ministeri.

Semprún, el ministre (i II)

ASSUMPCIÓ MARESMÀ

A finals de l'any passat la polèmica de Semprún amb Pilar Miró i Méndez Leite donà molt de joc. La dimissió de Méndez Leite obté el suport dels professionals. Des de Barcelona es reclama una llei de cinema consensuada. El nomenament de Miguel Marías, la vigília de Nadal, com a successor de Leite, amorteix momentàniament la crisi. Marías és ben vist per la seva tasca al capdavant de la Filmoteca Nacional Espanyola. La filtració de l'esborrany de la nova llei fa, però, que ben aviat això no representi cap aval. El rebuig és total. El Col·legi de Directors de Catalunya fa el paper d'home bo en el procés de negociació de la nova llei. Mentrestant, Marías posa un primer pedaç per a amorosir el procés de negociació. Dóna 525 milions per tirar endavant divuit projectes.

Fins l'aprovació del *decret Semprún* en substitució del *decret Miró*, a finals d'agost d'enguany, la discrepància dels professionals amb la *reforma cinematogràfica Semprún* es va fent evident. Al marge d'aquest decret, pel que fa a la política cinematogràfica de Semprún, cal assenyalar el conveni signat entre RTVE i el Ministeri pel qual durant el 1990 RTVE es va comprometre a invertir 2.000 milions de pessetes en la realització de pel·lícules espanyoles.

Dalí, tercer 'round'. La mort de Dalí convulsiona, una vegada més, el marc de la relació entre Catalunya i Madrid. La filtració del testament, en la qual es

fa saber que l'Estat espanyol és hereu universal de tots els béns, drets i creacions de Dalí, provoca una primera reacció pessimista de Guitart: "No em sento un home feliç". La confirmació del contingut del testament per part del ministre Semprún és contestada pel president de la Generalitat amb unes declaracions receloses: "Ens sentim enganyats, però no sabem per quí". Guitart demana en una reunió mantinguda amb Semprún que la interpretació de titularitat estatal superi el marc de Madrid i que una cosa és la titularitat, la propietat, i l'altra la ubicació

de les obres. Guitart es mostra recelós respecte al fet que l'obra del pintor es quedi a Catalunya.

En aquesta ocasió l'estat, representat per Semprún, respon al recel amb molta cautela i prudència. El ministre espanyol rebutja qualsevol acusació de manipulació del testament i posa la Fundació Gala-Dalí com a intermediària. L'alcalde de Figueres, Marià Lorca, veu amb bons ulls la invocació constant de l'esmentada Fundació. L'estat pren possessió de l'herència, mentre parla de la possibilitat que la majoria de l'obra es quedi a Catalunya i que un 5% se'n vagi a Madrid. Els mitjans de comunicació tornen a ser l'escenari d'un foc creuat de declaracions. En aquesta ocasió Max Cahner (que com a ex-conseller és acusat en alguna insinuació que no va ser prou polític amb la seva relació amb Dalí), es converteix en el centre de l'huracà. La publicació d'unes declaracions seves on qualifica l'actuació del ministeri de pròpia de forces d'ocupació, motiva la resposta de Semprún.

A partir d'una entrevista amb Pujol el tema queda pendent de resolució sota una proclama de bones intencions de Semprún que manifesta la seva predisposició que l'obra de Dalí es quedi a Catalunya. Tomàs Llorens, com a director del Centro de Arte Contemporáneo Reina Sofia,

Semprún, amb Pasqual Maragall.

Jorge Semprún dialoga, al Col·legi d'Advocats de Barcelona, amb el conseller català de Cultura, Joan Guitart –a la dreta de la imatge–, i amb el director de cinema Jaime Camino.

es ratifica en aquesta decisió i especifica que el lloc idoni per a l'obra de Dalí és Catalunya i sobretot l'Empordà.

A hores d'ara, no s'ha arribat a cap pas en concret. Continuen els rumors, mai confirmats, d'un degoteig d'obres que marxen de Catalunya. I unes declaracions oficials que precisen la titularitat de l'obra daliniana per part d'Espanya, mentre no se'n confirme la ubicació.

Satrústegui, quart 'round'. La polèmica ministerial supera com sempre l'anècdota i el seu marc estricte. Surt un tema molt més antic i clar com és el patrimoni Miró, que també és de titularitat estatal. I quan Semprún diu l'estat som tots, des de la Fundació Miró, en plena crisi de supervivència, es demana que s'exemplifiqui la definició i que es deixi d'interpretar que l'estat és Madrid. En un diàleg menys crispat que en el cas Dalí, es posa sobre la taula un altre tema en litigi. No tot està en les competències. L'Estat espanyol va obtenir el patrimoni Miró de mans dels hereus del pintor a canvi dels impostos successoris.

A partir d'aquest moment, entra en escena Miguel Satrústegui, que aixeca més d'una ira catalana i serveix d'amortiguador a Semprún. Satrústegui aclareix que l'obra de Miró es quedarà a Madrid, precisa que serà al Reina Sofia, que és "l'únic gran museu nacional d'art contemporani". En aquestes declaracions, fetes el mes de març, Satrústegui apunta que amb l'obra de Dalí es faci una col·

lecció de síntesi, que s'instal·li a Madrid. Satrústegui torna a aixecar la suspicàcia, que es tallada en sec per Semprún: "Ningú té intenció d'enviar camions militars de forces d'ocupació a Catalunya per emportar-se'n els quadros de Dalí", i afegeix: "l'herència de Dalí es prou gran perquè hi hagi suficients quadros que ens repartim com a germans".

Més endavant Satrústegui és substituït en el càrrec de subsecretari per José Manuel Garrido, al mateix temps que és nomenat vocal del Real Patronato del Centro de Arte Reina Sofia. Malgrat els canvis, es confirma definitivament que el llegat Miró es queda a Madrid. Sembla que, a canvi del silenci, la consellera Ma. Antònia Munar pacta amb Semprún la restauració de la Llotja per part del Ministeri.

Entre llegat i llegat es va allargant la signatura de l'acord que faci possible l'Auditori de Barcelona. Semprún reclama la presència de la Generalitat en el projecte. Guitart fa públics els greuges econòmics que el Ministeri té amb Catalunya: la xifra és de 35.000 milions.

Coromines, cinquè 'round'. Joan Coromines rep el Premi de les Lletres espanyoles. El filòleg escriu una carta al ministre on afirma que veu amb tristesa que l'estat i el govern espanyols neguen o regategen els drets de la nació i la llengua catalana. Semprún respon amb una altra carta, en la qual, entre altres coses diu: "dir avui que l'única nació d'un

és la catalana em sembla, amb tots els respectes, un anacronisme", per afegir: "rebutjo amb absoluta convicció que el govern del qual formo part negui els drets que se li deuen a la llengua catalana... Naturalment que no li retirarem el premi que se li ha atorgat, perquè aquest se li va concedir per la seva contribució a les lletres espanyoles i no per la seva aportació a la ciència política".

L'estiu fa pública, en xifres, la preferència de tracte ministerial que rep Madrid respecte a la resta de l'estat. Semprún ho reconeix i s'inicia una nova etapa de calma. Hi ha acords a Barcelona: l'Auditori es farà a tres bandes (Ministeri, Ajuntament i Generalitat) i el Ministeri es compromet a fer entrar en el pressupost del 1990 la creació de les biblioteques públiques de les ciutats de Lleida i Barcelona i a contemplar l'ajuda al Museu d'Art de Catalunya. Entre els temes pendents queda el traspass del Fons de Protecció del cinema, permanentment reclamat sense resposta. Però és en aquest període de pacificació quan Semprún reprèn el discurs de l'existència del Ministeri de Cultura en una entrevista feta a *La Vanguardia*: "Hi ha unes funcions constitucionals del Ministeri de Cultura... Anem cap a un Ministeri que, no només no desapareixerà, sinó que assumirà més responsabilitats per reequilibrar desequilibris".

En aquest repàs de gestió Semprún, els tres responsables de cultura dels governs dels Països Catalans han declinat la invitació de pronunciar-se. Esperen la formació d'un nou gabinet ministerial.

El balanç de la gestió ministerial de Semprún no pot obviar com una de les seves feines bàsiques ha estat la consolidació del Ministeri de Cultura en l'anomenada Espanya de les autonomies. Semprún ha fet gala de la seva formació francesa –per tant tenyida de jacobinisme– i ha dotat el Ministeri de Cultura d'arguments existencials de fonamentació constitucional i democràtica, utilitzant tota mena de recursos –generalment elegants i clars– a banda de declaracions grandiloqüents com la que potser ha generat més literatura, de tota l'oratória ministerial: "Penso –va dir Semprún– que el Ministeri de Cultura és la institució que més s'assembla avui al Déu que postulava Voltaire, si no existís s'hauria d'inventar". D'ocasions per a inventar-lo, no n'han faltat.